

ISSN : 2278-3466

THE QUEST

Vol. X, December, 2017

**A Bilingual Peer Reviewed Research
Journal of Jorhat College Teachers' Unit**

Editors

**Dr. Jyotirmoi Bordoloi
Dr. Giturtha Goswami**

The Quest : A Peer Reviewed International (Arts, Science & English)
Journal, Published Research Journal of Jorhat College
Teachets' Unit

ISSN : 2278-3496

Price : 300/-

Editorial Board :

Advisors : Dr. Madan M Sarma, Professor
Department of EFL, &
Former V.C., Tezpur University

Dr. Mahul Kumar Sarma
Former Prof. & H.O.D., of Education,
Dibrugarh University

Dr. Upan Raiha Hahankam,
Professor, (Former H.O.D.)
Department, of Assamese
Gaubati University

Editors : Dr. Jyotirmoi Bordoloi
Dr. Gitartika Goswami

Members : Mrs. Rupamoni Dutta
Mr. Pankajpuri Saikia
Mr. Ranjit Kumar Baruah
Mrs. Anima Neog
Mrs. Minati Gogoi
Dr. Soumitra Patra

Printed at : Lipti Offset
Baruah Charali, Jorhat

Address : M.G. Road, No-41, Jorhat, Assam. Pin-781001

E-mail : tjorhatcollege@gmail.com

Website : www.jorhatcollege.org

The Quest

- Psychological Reconciliation in Post-conflict Societies
Bidyut Bora /102
- Humanism and Nationalism as reflected in
Rabindra Nath Tagore's literature.
Manashee Parasara /113
- A Study of In-Service Teacher Education.
Manash Protim Neog /120
- Shakespeare in Assamese Literature: An Analysis.
Dr. Gaurtha Goswami /133
- Women in Emma – Variety and similarity.
SubasanaPhukan /143
- মহিষান দুৰ্গাৰ আৰু অলমীয়া মহিষান দুৰ্গাৰকল্পৰ আৰু সন্ধান : এটি
পৰিচালনা
কুশল কুমাৰ বৰুৱা /159
- ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বিচিত্ৰতাৰ সূচিকা
কলম লই /173
- মহিষী হাড় কেবলমুঠী অহি
কলালী বৰা /185
- ডিঙা ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক বিশ্লেষণসমূহ : এটি চমু অধ্যয়ন
ড° জ্যোতিৰ্ভাৰ বৰুৱা /194
- অসমৰ পৰিচালনা কৰা স্বৰ্গীয়া মুঠা-নাট্যৰ কল্পনালী নামৰ
চৰ্মিকা পত্ৰ /209

The C

Ide

A

INTI

blend

ance

He v

when

1880

plan

liter

all. I

doub

in hi

abo

to f

ider

was

fear

The Quest

ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰাম পুলিছ ক'লে ১৯৪৭ খৃষ্টাব্দত হোৱা মিচিসেকলেই 'সৰ্বশেষে জাতীয় সংগ্ৰাম' পুলিছ অভিযুক্ত কৰা হয়। ইতিহাসবিশেষ ভাৰতবৰ্ষৰ চিন্তাধীনভাৱে এই আন্দোলনৰ সূত্ৰপাত ঘটিছিল বাবে এই বিদ্ৰোহক 'চিপাৰী বিদ্ৰোহ' পুলিছ অভিযুক্ত কৰিছে। এই বিদ্ৰোহ খুটিয়ে সফল হ'বলৈ সিদ্ধা নাছিল যদিও পৰৱৰ্তী সময়ত মহাত্মা গান্ধীৰ নেতৃত্বত স্বাধীনতা আন্দোলনে সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষক অক্ষয়-বৰাহে ৰূপাই তুলিছিল। সেই আন্দোলনৰ অসমৰ অন্যতম জনগোষ্ঠী মিচিসেকলে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰাৰ উপৰি স্বাধীনতা সৈন্য হেৰুৱোৱে ইতিহাসো ৰচনা কৰি ঠৈ হোৱা সেনিকটল পোৱা যায়।

মিচিসেকলেৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰাম ইতিহাসে ১৯১৮ চনৰ পৰা আৰম্ভ হৈছিল পুলিছ ক'ৰ পৰি। কিয়নো ১৯১৮ চনত কাৰ্বীমণ্ডল জিলাৰ চকুৰাখনাত মোহন গামৰ নেতৃত্বত হোৱা আন্দোলন যদিও খুটিয়ে লিৰায়ে প্ৰত্যক্ষভাৱে হোৱা নাছিল তথাপিও কাৰ্বী পৰি ৰে খুটিয়ে ছত্ৰহীয়াত পলা মজুতকাৰী-শোষণকাৰীৰ বিৰুদ্ধে হোৱা খনিয়াৰ একতৰুৱাৰে মিচিসেকলেৰ অৰ্থনৈতিক স্বাধীনতাৰ অগ্ৰণ পুলিছয়েই ক'ৰ পৰি। ইতিহাসৰ এই খনিয়াতেই 'মিনিৰ বুট-পটি' পুলিছ জন্ম যায়। ১৯১৮ চনৰ বহুখ নিৰাৰ আশে আশে মোহন গামৰ নেতৃত্বত চকুৰাখনা অঞ্চলত শহিবানত পলিক গোষ্ঠীৰ বিৰুদ্ধে চকুৰাখনা মিচিৰ বহিৰে মজুতকাৰী-শোষণকাৰীৰ বিৰুদ্ধে জালী কৃষক আন্দোলন গঢ়ি তোলে। চকুৰাখনা, গোখামুখ আৰু অক্ষয়ত বেৰাকলৈ আৰু অক্ষয়ত প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীৰ নটনি হোৱাত মজুতকাৰীৰ উল্লাহ বা খোলায় ঘন বুট-পটি কৰিকটল প্ৰথমে আন্দোলন কৰে। মোহন গামৰ পূৰ্ব চেনিৰামে জিৰণাত হাইকুলত মতৰ শ্ৰেণীটলকে পঢ়িছিল আৰু তেওঁ বাৰেই জিৰণ-পত্ৰ, বাতৰি কাকত আৰু পত্ৰা-পত্ৰ কৰিছিল পুলিছ জন্ম-বায়। জিৰণতৰ পৰা ঘৰলৈ আহি চেনিৰামে মিচিসেকলেত সংগঠিত হ'বলৈ বুজাইছিল পুলিছ জন্ম যায়। খুটিয়ে মোহন গাম আৰু তেওঁৰ পুতেকক হেৰুৱাব কৰি ঠৈ বাৰ আৰু মৰ্বেঞ্চল কামৰে একতৰুৱা কৰে শিহুৰ দুয়ো মুক্তি পায়। এই ঘটনাৰ নিহত পৰা মাৰ্চিৰ ১৯৪৬ চনটলকে অনুষ্ঠিত হোৱা নাছিল।

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত কমলা মিনিৰ ভূমিকাঃ

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ কথা ক'বলৈ বাৰ্ততে পোনছাতেই স্বাধীন কমলা মিনিৰ প্ৰসংগই সকলোৰে মনলৈ আহে। কাৰণ মিচিসেকলেৰ একমাত্ৰ স্বাধীন কমলা লইকে (মিনি) বহুমেটী মৌজাৰ সভাপতিৰ পাৰিছ বহন কৰাৰ উপৰি সমগ্ৰ গোলাঘাটৰ মিচিসেকলেৰ নেতৃত্ব বহন কৰিবলগীয়া হৈছিল। কমলা মিনিৰ সতীৰ্থসকলৰ বিৰুদ্ধে চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল—

কমলা মিনিৰ সতীৰ্থসকল (তপন চেমেৰা গীত) :

১৯২২ খৃস্টাব্দে অংশ-আন্দোলনকে জলিয়াই পরিণত। ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই মূল শক্তি
সেবার মূল্য তেওঁ অন্যতম সন্যাসী আছিল।

(১২) ফেনেল লাইট : ফেনেল লাইটে ওপন ট্রেনেবন অংশ-আন্দোলন
আন্দোলনকে অংশ-আন্দোলন নিবন করে ছাড়া-বই-বই পত্রিক বহুতর মিলিত পুলি জন্ম দায়।
বই-বই অংশ-আন্দোলন মিলিত নেতৃত্বকে কেই-বই-বই সন্যাসী তেওঁ সন্যাসিতর কন্যে প্রমাণ
সেবার হয়। ফেনেল লাইট 'কাল-সাহিত্য' পত্রিক 'সমু' আছিল।

(১৩) কোমল লাইট : স্বাধীনতা আন্দোলন অন্যতম সেন্সী কোমল
লাইটে বিশেষী বহু বর্জন, অংশ-আন্দোলন আনি সন্যাসী বিশেষ কুমিল পাশন করিছিল।
স্বাধীনতা আন্দোলন লাইট স্বাধীন কন্যে মিলিতর বসন্ত সন্যাসী আছিল বসন্ত। তেওঁ
কুমিলকে সন্যাসীরে প্রমাণ করিছিল। ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই সন্যাসী সন্যাসী
মিলিতা মুক্তিযোদ্ধা আছিল। সন্যাসীর খবর পত্র সেন্সন সেন্সনকে ১৯৩৪ সন্যাসী
তেওঁ মুক্তিযোদ্ধা করে।

(১৪) ইমি বই : ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই ইমি বই-বই-বই স্বাধীনতা
সন্যাসীর শক্তি সেন্সন একম সন্যাসী সন্যাসী আছিল। সন্যাসী সেন্সন সন্যাসীরে তেওঁ
সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী সন্যাসী
তেওঁ 'কন্যাসী' মিলিতর করি সন্যাসী আছিল।

(১৫) সন্যাসী বই : ফোলাফোলা ইমি শক্তি সেন্সন অন্যতম সেন্সী সন্যাসী
বই-বই স্বাধীনতা সন্যাসীর জড়িত বই-বই-বই ১৯৫০ সন্যাসী বই-বই-বই
মিলিত স্বাধীনতা সন্যাসীরে সন্যাসীর শক্তি তেওঁ সন্যাসীর অংশ-আন্দোলন
অংশ-আন্দোলন সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে

(১৬) জার্মান বই : ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই জার্মান বই-বই-বই
শক্তি সেন্সন সন্যাসীরে অংশ-আন্দোলন মিলিত পুলি জন্ম দায়। তেওঁ ফোলাফোলা
১৯৫০ সন্যাসী শক্তি সেন্সন সন্যাসীরে আছিল। ১৯৭২ সন্যাসী ২১ সন্যাসীরে তেওঁ
মিলিত।

(১৭) সন্যাসী লাইট : ১৯৫০ সন্যাসী ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই সন্যাসীরে
সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে
তেওঁ সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে
মিলিত সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে
১৯৫০ সন্যাসী ১০ সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে

(১৮) সন্যাসী বই : ওপন ট্রেনেবন বই-বই-বই সন্যাসীরে শক্তি সেন্সন সন্যাসীরে
করিছিল। সন্যাসীরে তেওঁ সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে সন্যাসীরে

ভবুসিংহ সোণোৱালকৈ সোণ-সোণৰ সমস্ত বৰিহাৰ বাহন কৰিছিল পুলি জনা যায়।

(৪) মণি মিলি : সোণালম সোণ, মালিন্দৰ মাজে, ভবু মিলি আৰু মণি মিলি কৃষিকাজতকৈ অলু-পাঠীৰী গাঁৱৰ সকলৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত কৰ্মী আছিল। মণি মিলি হাতী আছিল বাবে স্বাধীনতা আন্দোলনত বিভিন্ন কামত হাতীটো ব্যৱহাৰ কৰিছিল পুলি জনা যায়।

সুৰুতি মূৰ - মেনক বাৰ্ণৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামীসকল—

(১) বিকাৰাম মেনক : সোণোৱাটো জিলাৰ মেনক গাঁৱ মিলনী বিকাৰাম মেনক স্বাধীনতা আন্দোলনত এজন সক্ৰিয় কৰ্মী আছিল। বিকাৰামৰ লগতে অতি সৰুতেই হেৰুৱ কন্যা শ্ৰমিলা মেনকো আন্দোলনত জৰিয়ত পৰিছিল। শতকৰ বৰুৱেই বিকাৰামৰ ঘৰত অনেক দিন আত্মসোপন কৰি আছিল পুলি জনা যায়।

(২) শ্ৰমিলা মেনক : বিকাৰাম মেনকৰ কন্যা শ্ৰমিলা মেনক অতি সৰুৰী নাই আছিল। স্বামী কামলা মিনি বেলেটত সৰা মিট্ৰিসকলৰ মাজত মূল নেতা আছিল ঠিক তেনেকৈ শ্ৰমিলা মেনকো মিটি নৰীসকলৰ মূল নেতী আছিল। অৱশ্যে কামলা মিনিয়ে মিট্ৰিসকলৰ উপৰি অন্যান্য সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলকো নেতৃত্ব দিবলৈ সুযোগ পাইছিল। শ্ৰমিলা মেনকে প্ৰতিখন সৰা-সমিতিত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ উপৰি আন্দোলনত সৰুতেই কাৰ্যসূত্ৰত সাহায্যে নেতৃত্ব লৈ আগবাঢ়ি গৈছিল। বুঢ়ীৰ চিপাইৰ লক্ষ্যত মৃত্যুত শ্ৰমিলাৰ অসলীৰ পৰ্বত মৰি গৈছিল। ১৯১০ চনৰ ২৯ চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে শ্ৰমিলা মেনকৰ মৃত্যু হয়।

(৩) জেতুকা সোণ : সুৰুতি মূৰ গাঁৱৰ গাঁওলৈ জেতুকা সোণ সৰা অঞ্চলটোৰ এজন প্ৰতিপত্তিশীল নেতা আছিল। তেওঁ স্বাধীনতা আন্দোলনত পূৰ্ব সৰ্বতৰ সিদ্ধি আৰু হেৰুৱ পুত্ৰ কামেশ সোণকো আন্দোলনত যোগান কৰিছিল পুলি জনা যায়।

(৪) মুলৰ সোণ : মুলৰ সোণ আৰু হেৰুৱ পুত্ৰ কামেশ সোণ দুয়োজনে স্বাধীনতা সংগ্ৰামত যোগান কৰিছিল পুলি জনা যায়। ১৩ আগষ্ট, ১৯৪২ তাৰিখে ৰাজ্যৰা ঘটিত হানতাল কৰিবৰ বাবে কামলা মিনিৰ নেতৃত্বত সুৰুতি মূৰত এখন সৰা গঠ। উক্ত সৰাত মুলৰ সোণই সভাপতিত্ব কৰাৰ তথা কামলা মিনিৰ 'সোণোৱাটো অগ্ৰেই মিনি কমিটীৰ প্ৰত্যয় আনিব বহী' নীৰৱ অতিবেলন আকৃতিৰ বহীখনত উল্লেখ পাৰা যায়। উল্লেখযোগ্য যে শতকৰ বৰুৱাক বুঢ়ীয়ে বনিবলৈ মেৰাচোৱা লগাই বুঢ়ীমূৰত অংশ কৰোতে মুলৰ সোণৰ পুত্ৰ কামেশ সোণ আৰু কামলা মিনি গাঁৱৰ পশীৰাম কামৰৈ আত্মদৰ ৰাতি হাতপুত্ৰৰ তেই-তটীও সুতি হাত লগোৱে পাৰ কৰি ভবুসিংহৰ মৃত্যুৰীয়া গামৰ ঘৰত যৈ অহাৰ তাৰিখী অজিও জনোৱা।

সেইসময় গতি সল্লাই পেলাইছিল। তেওঁ যিহি কনী কীবাচন সত্ৰালবি হোমস
লগতে কচো অসুৰীক-অভিৰাম হাতিৰা কনি বৈ গৈছে। ১৯৭৩ আৰু ১৯৭২ চনত
সুৰে গোলখাটী জিলাত বহুসংখ্যক আৰু তিৰুশমীত সৰ্বো অসুৰ টাইবেল মানব মুক্তি
অভিবেশন তেওঁৰ নেতৃত্বতহেই হৈছিল। ২০০৬ চনত ২৭ মনোৰমত উলেন নইকল
বুঢ়া হয়।

কৰীমীয়া গাঁৱৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামীসকল :

কমলা যিহি নেতৃত্বত কৰীমীয়া গাঁৱতে কেবাখনে স্বাধীনতা সংগ্ৰামীয়ে
আন্দোলনত যোগান কৰিছিল। তেওঁলোক হৈছে —

(১) অসুৰা টাইল : অসুৰা টাইল শক্তিশালী নেতা আছিল। তেওঁৰ নেতৃত্বতহেই
কৰীমীয়াত অসু মৰা, কীমলা মৰা, পুৰা টাইল আৰু তুলসাম মৰাও স্বাধীনতা
আন্দোলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

(২) পুৰা টাইল : মহিষা টাইল আৰু উপতি টাইলৰ পুত্ৰ পুৰা টাইলে
অসুৰা টাইলৰ লগত একেলগে স্বাধীনতা সংগ্ৰামত জন্মিহেই কৰিছিল। ১৯৪০ চনত
তেওঁ কৰীমীয়াত পৰা গিহি বৈ লক্ষ্মীপুৰ জিলাত মনোৰমপুৰ অঞ্চল শিমলুতৰিত
আছিল যদিও পুৰা ১৯৪০ চনত পৰিচালনে ধুনি আছিল। শিমলুতৰিত কলেজ আৰু
সেলেৰীয়া হোমস হাটহে ধুনি আছিল যদিও পুৰা জন্ম হয়।

(৩) তুলসাম মৰা : ১৯৪৭ চনত জন্ম লাভ কৰা কৰীমীয়া গাঁৱৰ লিৰী
মৰা আৰু সেতুী মৰাৰ পুত্ৰ তুলসাম মৰাও কমলা যিহি নেতৃত্বতহেই স্বাধীনতা
আন্দোলনত যোগান কৰিছিল। ১৯৪০ চনত তেওঁ শিমলুতৰিত (মনোৰমপুৰ অঞ্চলত)
অসু মৰা বৈকল কনি হাট পেলাইছিল। তুলসামৰ শৰ্টীৰ নাম আছিল কপতী। কমলা
যিহিৰ তুলসামে 'জিহি' ধুনি সাংগ্ৰহ কৰিছিল। ১৯৪০ চনত তুলসাম মৰাৰ
বুঢ়া হয়।

(৪) কীমলা মৰা : কৰীমীয়া গাঁৱৰ কীমলা মৰাও স্বাধীনতা সংগ্ৰামত
সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। তামিলা সেনক আৰু কীমলা মুহোমসকী সতী
আছিল। সেলকিল নৰীৰ উত্তৰ আশেটোৰ তেওঁলোক মুহোমসকীয়ে কমলা যিহি
লগ লগি অন্দোলন উত্থাপন কৰি ধুনিছিল। কীমলা মৰাও প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণ
কৰে উপতি জিলাত। এফা হাতিৰা কনি শিমলুতৰিত কৰিছিল। অসুৰাটোত তেইবাখনে
প্ৰাথমিক বিদ্যালয় হাতিৰা কনাক তেওঁ স্থাপন কৰিছিল। সাংগ্ৰামিক বাহিনীত অংশ
গ্ৰহণ তেওঁ স্বাধীনতা সংগ্ৰাম কাম কৰি গৈছিল। ১৯৪৩ চনত কীমলা মৰাৰ
বুঢ়া হয়।

(৫) অসু মৰা : কৰীমীয়া গাঁৱৰ অসু মৰাওও এক গাঁৱৰ নেতা অসুৰা

উদ্বোধন মাধ্যমিক বিদ্যালয় সোলাখী জয়ন্তী উৎসব পুস্তিকা, ১৯৯৭ সন।
 লতাৰী, বিদ্যুৎসম (সম্পাদ) : স্বর্গীয় কমলামিনি 'পুস্তিকা' (৬২ তম বৃত্তা বিদ্যালয়
 উপসংহা), ২০০৮।

শুভাৰী, সৌমিত্ৰ (সম্পাদ) : কাব্যটীকা : জেষ্ঠীয় কাব্যসম, যোগেশ্বৰ
 শতাব্দী উদ্বোধন উপলক্ষে প্রকাশিত 'অনন্ত হাট, উদ্যোগ, যোগেশ্বৰ জিলা,
 ২০১০ সন।

শেখ, নিজাম কুমাৰ : বিশ্ব মিডিয়েসকলৰ ইতিহাস (প্রাক ঐতিহাসিক কালৰ
 পৰ্য্য ১২৪০ সনলৈ), সিলীল কুমাৰ শেখ, ঢাকাঃ বেঙ্গলি(আসাম), ২০১৪।

শেখ শহাৰ (সম্পাদনা) : জলীকলা (পুস্তিকা) মিচিং বানী বীৰাভব
 ৩৬ সংখ্যক সংকলন অভিবেশন, অসুহানি লতা, নিজামপুৰ, জলীকলা,
 জামাই, বেঙ্গলি (আসাম), ১,২,৩ অংক ৪ ফেব্ৰুৱাৰী ২০১৮।

শৰি, মনোৰঞ্জন : সৈন্যীক, হাৰাল অসমেন হাট, বেঙ্গাখাট, প্রথম প্রকাশ-
 ২০১৮।

সহা, নন্দ : স্বর্গীয় কুমলীৰ দুটি পাত, কুশল বেঙ্গল কমলামিনি, সৰ্বস্বতী
 প্রকাশন, খোলাখাট, অষ্ট প্রকাশ, ২০১০ সন।

সহা, শব্দ বান্দা & সুনীল শৰ্মা, (দুটিয়া সম্পাদ) : নিউ-বহিরা (পুস্তিকা,
 অসম সাহিত্য সভাৰ একমণ্ডিতম্ সৈন্যীক অভিবেশন), ফেব্ৰুৱাৰী,
 ২০১১ সন।

সহী, উদ্বোধন : মিচিং জলজীৱন, জিবেলনী সহী, প্রথম প্রকাশ, মাই,
 ২০০৬।

শইকীয়া ভাৰেণ, শইকীয়া শোভন (সম্পাদনা) : নামনিয়া (পুস্তিকা),
 অসম সাহিত্য সভা ৬২ তম অভিবেশন , খোলাখাট, ২২, ২৩, ২৪, ২৫,
 ২৬ অংক ২৬ ফেব্ৰুৱাৰী ১৯৯৬।

শৰ্মা, অক্ষিত (সম্পাদ) : বনশিলা (অসম সাহিত্য সভাৰ দুটি পুঁজাক সন্ধানৰ
 সপ্তম বি বহিৰ অভিবেশন পুস্তিকা), সিলীল, অসমৰ্থন সমিতি, ২৭
 মে' ২০১২ সন।

The Quest

শক্তি, মাতৃৰ্ব আৰু জগৎৰে অকলম আৰু আহিছে। ভক্তি বৰ্ণন পৰিপূৰ্ণ আৰু জগৎৰিত খেৰসুতী আয়ে কেলেৰে সহায় কৰিছিল তাকেই অলোকনাথ জৰিৰে এই প্ৰকল্পৰ ভাৰ্যতে তেই কৰা হৈছে।

'শিৱমহাৰতীৰ উপকৃষ্ণ এগৰাকী আ' আই খেৰসুতীয়েই তৎকালৰ মন্তন নাৰিত তৈ আৰু মহমৰ অকলো কৃপণালি নকৰাকৈ শাসনৰ বাঘৰণি হাতত তৈ 'অজিত মনোহৰে পুজা, বিনোয়ত সৰ্বমেশে পুজা' এই আত্মকোলাৰেৰে অলোকনাথ অনুভৱকই শাকৰসেৱক মহাপুৰুষ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰি অসমীয়া আৰু মাহিত, মধুতিন কঁকালতৈ অপুৰুষীৰ সম্পদ উপহাস নি বীল সেইয়া এইগৰাকী মহীতসী নাৰীৰ অকলম আৰু এইগৰাকী খেৰসুতী আই অসমীয়া জাতিৰ বাবে নমস্ আৰু গবেষণাৰ বিষয়।

মুই ২ আত্মোচ্য বিষয়

শিৱোমণি শ্ৰীমন্ত শাকৰসেৱকৰ পূৰ্বপুৰুষ সূৰ্যবৰৰ লগত কাৰ্যটোখাৰীৰ কন্যা খেৰসুতী বিবাহপাশত আবদ্ধ হৈছিল। খেৰসুতীৰ মাকৰ নাম আছিল জাৰী।

খেৰসুতী আইৰ আচল নামতো কি আছিল জনা নাযায়। চৰিত পুৰি মতে, খেৰসুতী আইৰ জন্মৰ দিনত মাক জাৰী সেৱীয়ে তেওঁৰ শোভা লাভ কুৰুৰে মুই বৰ্জিত কৰাত মাজিত খেৰ পাৰি গুইছিল। খেৰৰ পাত্ৰিত জন্ম হোৱাৰ কাৰণে ঘৰৰ সদস্যসকলে খেৰালিতে নৱজাতক কন্যা শিশুটিক খেৰসুতী নামেৰে উল্লিছিল। পিছত এই খেৰসুতী নামটোৱেই আইৰ অচল নামটো হ'ল পেলিহি জিহিক থাকিল।

চৰিত পুৰি মতে, আই গৰু-পাৰু, জাৰুৰ মানুহ এগৰাকী নাছিল যদিও ৰূপে-গুণে আছিল অতুলনীয়। তেখেতে পুৰিগত শিক্ষা লাভ কৰিছিল নে নাই সেই বিষয়ে তৎকালিতসমূহ নিমাত, কিন্তু আয়ে গ্ৰহণ কৰা গদ্যৰ মাহিত আৰু অন্যান্য কথান পৰা এইটো উপলব্ধি কৰিব পাৰি যে, স্বামীৰ শ্ৰীচৰণ সেৱা কৰাৰ লগতে তেওঁ এগৰাকী কইনহিহু, শাস্ত্ৰজ্ঞা, বৰ্মপৰাচন, বিন্যানুৰাগী, বৈশীলা, তীক্ষ্ণবুদ্ধিসম্পন্ন মহিলা আছিল আৰু বিন্যানিষ্ঠাৰ প্ৰতি অনুৰক্ত

The Quest

আছিল। বি সময়ত কিয়া শিক্ষাৰ দুৱাৰ মলিনায়নৰ বাবে মুকলি হোৱা নাছিল, মহিলাসকলৰ কাল্য নিৰ্বাহৰ বাবে কিয়া শিক্ষাৰ কোনো ব্যৱস্থাই নাছিল, সেই সময়ত খেৰসুতী আছে শিক্ষাৰ মৌল বুজি পোৱা আৰু উন্নয়ন কৰিব পৰাটো অতিশয় তাৎপৰ্যপূৰ্ণ।

মহাপুৰুষ শাকৰসেৱক পূৰ্বপুৰুষ সুৰ্বিব আৰু আই খেৰসুতীৰ পুত্ৰই আছিল চকু শাকৰসেৱকৰ লিঙ কুসুম্বৰ কুঞা। উপযুক্ত বয়সত আই খেৰসুতীয়ে সত্যসন্ধ্যা নামৰ এগৰাকী কন্যাৰ সৈতে কুসুম্বৰৰ গৃহীণী সংসৰ পাতি দিয়ে, যদিও বাৰুকিন্টো কুসুম্বৰ কুঞাৰ ঘৰত কোনো সন্তি-সন্ততি নাছিল।

অৱশ্যেই ১৩৭১ শকৰ আছিল, অতি মাহৰ সন্ধানিত কুসুম্বৰকিন্টোৰে অলিপুৰুষী নামৰ খাঁতত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শাকৰসেৱকৰ জন্ম হৈছিল।

তখন শাকৰ কথ, শাকৰসেৱকৰ জন্মৰ তিনিদিনৰ দিনাই তেওঁৰ মাক সত্যসন্ধ্যাৰ পৰলোকগামী হৈছিল। তথানিক কুসুম্বৰ কুঞাৰ ঘৰত ল'ৰা-মেয়েলী আকিন্টো মৰুৱাত শাকৰক পাই বাশ পৰিয়ালে 'মুৰত হ'লে একপিয়ে বাৰ মটিত হ'লে পকুৱাই খব' বেনে জান কৰি শাকৰক মৰম কৰিছিল।

মাকৃগাৰ হ'লেও বুঢ়ীমাক খেৰসুতীয়ে নিজৰ কোলা বোকেজাৰে লিঙ শাকৰক মাকৃহৰ মৰমেৰে আতাল তোলাৰ মাজেৰে ডাঙৰ-দীঘল কৰিছিল। এনে পৰিভূতিৰ একমাত্ৰ বুঢ়ীমাকৰ তত্ববধনেত ডাঙৰ দীঘল হোৱা ল'ৰা অত্যধিক লাই পাই এটি যোৱাসৈয়েই মাকৰক নিয়ম। কিন্তু এইক্ষেত্ৰত আইতাক হিচাপে আই খেৰসুতী বাৰুকিন্টো বুঢ়ীমাক আছিল।

আইতাকৰ অল্যাসৰ লোক লিঙ শাকৰক অতিশয় আৰু অচেনাৰ অন্য নিতৰ নৰে নাছিল। বাৰ বছৰ বয়সলৈকে শাকৰসেৱে লগৰীয়া সকলৰ সৈতে কিয়া খেলি, লিঙ খৰি, গৰু চৰাই, কটা চৰাই আৰু পোৱালি খৰি আদি খেৱালি কৰি খেলি কিয়া, শেহৰীয়া পাৰ খৰ্গাল খুলি সিহঁতক মুকলিকৈ উৰিওলে এৰি কিয়া ইয়াসি খেল খেলি, উমলি-জামলিহেই কাল কটাইছিল। এনে চকল মনকৰ অনুভূতিক জ্ঞান-বিদ্যাৰীম অৰ্থাৎ বাসকক শিক্ষাৰূপী কন্যাসৈয়েই বিদ্যাৰী মইলা খেৰসুতী আইৰ কুণিত্ত আৰু লগীৰ অন্যভূতিক জ্ঞানৰ পৰিচয়। কুসুম্বী সম্পন্ন আইতাকে খটি-মটিৰা শাকৰসেৱক নিত্যা-পৰিচয়ী কৰাৰ বাবে কোনো নিজেই শাকৰক সুখেৰে একাঘাৰে টেন কৰা গনোৱা নাছিল। তখন শাকৰসেৱক সকলো অতিমতা সহজ ভৱুতিৰ মাজতে বিকশিত হ'লে এৰি সি উপযুক্ত কল

আমি পৰিচালনাত বৈয়াক্ষণ অংশক কৰিছিল।

শিৱোমলি শংকৰসেৱক উপবিপুলকন্যাসকলৰ সংলগ্নেই শিক্ষা-বীক্ষা, জ্ঞান-বুদ্ধিত পণ্ডিত আছিল। শংকৰসেৱক শিশু কুলুক্ষন কুলক এগৰাকী শ্ৰী-জ্ঞানী পণ্ডিত আছিল। সাহীত কলাত তেওঁৰ সুম্পৰ্কিত আছিল অৰ্থেই। নীমৰে লগেৰেখন কৰি বহুত বুঢ়ীমাকে কৰ বানিবা হুতপুত্ৰ নৰীত নীতুনি-নানুৰি পান হোত, বীতপকন শিত্তত বৰি কানৰাই শিত্তা অৰি খেল বেমাৰি কৰিয়েই সময়েত অতিবহিত কৰা শংকৰসেৱক প্ৰমত প্ৰতি ধাৰ্ভিত মেমেৰি মনে মনে কিছু উপস্থিত হৈছিল। সেয়েহে সময় বুজি উপস্থিত বুজিবে মৰমৰ নতিনী-সোফক এমিন কামৰ কন্যেহে পানী চলি মৰমেৰে জ্ঞান কৰেহেই নিজৰ কাষতে জাতৰ পাতত কৰেই টে কেইবাখন গৰীৰ জালপৰ্পূৰ্ণ কৰা ক'লে এনেমৰে — 'বাপু, তুমি পঢ়ি লগে আমাৰ কশত উপবিপুলকৰ সকলো পণ্ডিত। তুমি খেলা কুলা কৰি সময় কটালে নহ'ব। তেমাৰ এতিয়া বান বহু হ'ল। তুমিও পঢ়ি লগি। নপঢ়িলে দুৰ হৈ বাকি কালত হানি অনিবা আম তুলি কৰিবাৰ নবিহ হৈ সুখত কাল কটাব লগি। জাতয়ে বন-সম্পত্তিৰ ভাগে পৰ। বিদ্যাকৰ কেমেৰে জ্ঞান কৰি নেহাৰে ক্ৰমেৰে চুন কৰি নেহাৰে।'

অইয়ে বীলগেৰে তিবন্ধাৰ নৰকি শংকৰসেৱে গুনটক হাৰে নিজৰ জালকে বোকা ক'লে, 'আমাৰ কশত অতিসেৱকে কোনো পণ্ডিত নহি, মেৰেই চি-ভি-ই আমাৰ ক'ৰাত বেধেৰে পণ্ডিত হ'ব বুনিয়েই কৈছিল। শিছে কি হ'ব। আমাৰ জালৰ সোমতয়ে ব'কলা সেইয়ে নাজলিগালে। আমাৰেমে কৰ্মেৰে পণ্ডিতৰো কৰা লৰে। বজাক কশেমে পুজে, বিদ্যাকৰ সৰ্বসেমে পুজা, হাৰা পৰু পিতা কৈবীত যেন কৰা ন পৰিহাঃ সৰ্ভামহো ন শোভক হলে অৰো বৰো বৰ।'

অন্তলগতৰ তুমি বৰ, বীক্ষা বুজিসম্পৰা খেৰসুতী অয়ে বান বহু বানটলকে কেৰা খেলা-কুলাৰ কন মিতা কৰি কৰা শিত শংকৰক নিজৰ কাষত কৰেই মৰমেৰে আৰ্ভপৰীতৰীত মনু হ'বলে হ'লে বিন্যাসিত্তাৰ মে অকলক সেই মূল্যবেগ শংকৰসেৱক মনত জালমেৰে সুমুৰাই বি শিত শংকৰৰ কীৰ্তনৰ বৰি সলাই শিলে। 'শিৰিয়েক বিন্যা দুৰ কৰিয়ে অশৰ।' এই প্ৰভেৰি খেৰসুতী অইৰ মনত বিচক্ষণতাৰ পৰিচালক।

সাক্ষত জোজন উদ্ধৃতি নি কৰা ক'ন পৰাটল চাই খেৰসুতী অই য়ে—

শত্ৰুতা ক্ৰিয়ানুগণী মহিলা আছিল সেই কথা নিসেন্দেহে যদি ল'ব পাৰি।
 জোহল কালতে জোনকৈ সম্ভৱৰ ওপৰত শিক্ষা গ্ৰহণৰ যোজা আনি
 কিলে সেই যোজা গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰি আন অৰ্থনৈমিত্ৰিৰ প্ৰতি অধিভাৱে ভৱশ
 কৰে। সেয়েহে খেলগুটী আছে শত্ৰুৰসেৱক নিৰ্ভৰ সৰ্বভিত্তি বটী চাই আছিল।
 খুঁটিয়ে ভাতৰ পাতক কৰাই কোৱা কথা কেইবাবে শত্ৰুৰসেৱক অস্ত্ৰ ভেদি
 আহুলগৈ আৰু শৌৰ্যমুগ্ধৰ প্ৰাণ আঘাত হুনিছিল। লগে লগেই শত্ৰুৰসেৱে
 গুণ্যৰূপে মূৰত কৈছিল — 'পলিৰ পাতকৈ নোৱাৰে মোক পালশালিলে নি
 যোৱায়েন। কোন পলিতৰ ওৰত পলি লগে মোক পলিহাই নিয়া, মই অতি
 জলপ মিনৰ ভিতৰতে পলি জোনালোকৰ মনত সন্তোষ মিম।'

হেয়ো আছে এই গুণ-মুগ্ধীলকৈ বটী চাই আছিল। শত্ৰুৰপৰা
 সৰ্বভি পাই পৰম আহুলগিত হৈ আঘাতৰ হাতৰ পৰে হেপাহেৰে মৰমৰ
 বাপুৰ মূৰলৈ বুটা চুমা কৰি, মহাপুৰুষাৰ্থীৰ লিখনে বটী মুকলি কৰি, ভাল
 মিন, কল, বাৰ হেৰাই গুলানীৰ হাতত এলটি চাউল, নিজে গুৰুৰ মাননি
 স্বৰূপে এটকা কল আৰু এখনি বস্ত্ৰৰে সৈতে মৰমৰ বাপুৰ লগত লৈ গুৰু
 মহোজ্ঞ কন্যলিৰ টোলত উপস্থিত হৈ শত্ৰুৰ ওপৰত আন ক্ৰিয়া লিখন কৰে
 মহোজ্ঞ কন্যলিৰ হাতত গঠাই নিজে।

সেই পলিতত কন্যলিৰ সমাজৰ আৰ্থনৈমিত্ৰি আন মৰমৰ এগৰাকী
 মহিলাই নিজে শক্তিৰ আৰু পাঠশালিলে নাম লগাবলৈ নিয়া কাৰ্য্যি খেলগুটী
 আইৰ আন আৰু নিৰ্ভালিকাৰ প্ৰতি গুৰু অনুৰাগ আৰু বেখেতৰ মহান
 ব্যক্তিত্বৰে পৰিচয় দিয়ে। এনেদৰে আই খেলগুটীয়েই গুৰুৰ আৰ্থনৈমিত্ৰি
 হৈ মহাপুৰুষাৰ্থীৰ মাজৰৰি ভেটীৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰি বীজৰে বেপস কৰিছিল;
 বাৰ বাৰে খেলগুটীক স-সজাৰে ধৰ্ম্মজাৰ শীৰ্ষ মূৰত আৰ্শ্ব ননী হিচাপে
 অধিষ্ঠিত কৰিব পাৰি। আই গৰাকীৰ ব্যক্তিত্ব, পৰিত্ৰা গুণৰ মহিমামণ্ডিত
 বাখ্যা গলক চৰিত বাখ্যা কৰিছে।

মহোজ্ঞ কন্যলিৰ টোলত নিয়াৰ পৰা নিত শত্ৰুৰ ভিত্তপতি আৰু
 ফোনকিত্ৰে যদিও বটী ক্ৰিয়াৰ পাইছিল প্ৰথম অৱস্থাত আন মহাজন ল'ৰাৰ
 পৰে শত্ৰুৰসেৱক পৰা জোনকৈ খেলা-মূলাৰ কাপৰে আছিল বেছি। সৈন্যতে,
 টোলত নাম লগোৱাৰ পিছতো খেলা-মূলাৰ প্ৰতি যথা কাল ইহানেই এৰিব
 পৰা নাছিল যে, এয়াৰ অধিষ্ঠিতৰ পৰা এটকা কল আৰু এখন কপৰে মনে

মানে সেই পুৰোহিতৰ বহু শিক্ষাভাৱৰ অৰ্জন কৰি পুৰোহিতৰ পৰা খুটী সৈ লগৰীয়েৰ লগত খেলিবলৈ ভয়ই বৈছিল। অধ্যাপকত সেই কাল আৰু কালোৰ খুটীমৰুৰ ওচৰতই সিন্ধু খুটীমৰুৰ বাপুৰ নিজৰ ভুল সন্শোধন কৰিবলৈ অতিৰিক্ত কৰণৰ কৰে এনেদৰে — 'পঢ়া-শুনা নাই, মাত্ৰ খেলা খেলা আৰু খেলা।' সেই মুহূৰ্ততে অহিতাকৰে উপলব্ধি কৰিব পাৰিছিল মনওৰ আৰু সন্ধান সন্ধানৰ সন্ধান মাৰুৰে নিজে। খুটীমৰুৰে জ্ঞান-বুদ্ধি মিসি কথাটো বাপ সিন্ধুৰে সৈ কৰা হ'লে শাকৰসেৰে পুনৰ মনে মনে পুনৰ বেয়া কাম কৰিবলৈ কুৰাৰেৰে নকৰিবলৈওঁতেন। কিন্তু মাতৃকনী অহিতাকৰ শাকৰ সুৰৰ জৰি ওলি সেই সিন্ধুৰ পৰা খেলা আৰু চকলাৰি বাপ কৰি পঢ়া-শুনাৰ অনুপুৰি লাগিল। শাকৰৰ মেলা শক্তি ইমানে প্ৰাণৰ আছিল যে, কোনো পাঠ দ্বিতীয়খনৰ বাবে নিৰাশৰীয়া নহৈছিল। ছাত্ৰৰ এনে মেধাৰী ওল সেই পৰিষ্কাৰ মহেৰে কৰালিয়ে মনে মনে হমাল খলিলে ওলোৰে বুজিব লা'ৰ শাকৰে অলপ সিন্ধুৰ জিতৰতে বিদ্যা শিক্ষা অধ্যয়ন কৰি সকলো শাকৰ পৰ্বৰতালি সেখুৰাই অহিতাকৰে খেৰনুটীৰ অনুপে মাৰুৰেৰে কৰিবাই আনিলে। শিত শাকৰক শিক্ষাৰুৰী কৰিব পৰাটো খেৰনুটী অহিৰ মনে কুৰিষ্কাৰ। শাকৰসেৰে অতি কম সিন্ধুৰ জিতৰতে একাধাৰে সকলো শাকৰ হ'লি কৰি অসন্ধান মেলা আৰু পৰিষ্কাৰ পৰিষ্কাৰ বিদ্যাৰ মূলতে হেৰে খুটীমৰুৰ খেৰনুটী অহি।

এক মহেৰে কৰালিয়ে শাকৰসেৰেৰে বুজিব প্ৰাণৰতা আৰু অনাৰুৰে শাকৰ আৰু কৰিব পৰা অসন্ধান সেই অহিতাকৰ কৈছিল যে, তেওঁৰ নতি বিকাৰ পৰিষ্কাৰ হ'ল। শাকৰসেৰে ওচৰে বিদ্যা এই মহানে অলোকৰ কুৰিষ্কাৰ পৰাটো অলোকতে তেওঁৰ অহিতাকৰ খেৰনুটী অহি বোমাৰু।

শাকৰসেৰে বিদ্যা শিক্ষা সমাপ্ত কৰি পুৰোহিতৰ পৰা বিদ্যা মেৰুৰেৰে নিজে খুটীমৰুৰে এক কৰালিয়েৰে অলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰি আনি এককৰিষ্কাৰ বিদ্যাৰ বাৰুৰ কৰিছিল। প্ৰথমে শাকৰসেৰেৰে তিনিটা কীৰ বচনা কৰি অলপ শাকৰ কাম, কীৰ, বিকাৰ অলিৰ অসন্ধান বাপ এককৰিষ্কাৰ অৰুৰে অৰ্জন কৰি ভৱিষ্কাৰে অশী-অশী পুৰুৰ হ'লৰ বাবে অশীৰীৰ লয়। খুটীমৰুৰে সন্ধানৰে ওচৰেৰে শাকৰক প্ৰাণ কৰি অশীৰীৰ নিজে।

১৯৮২ পতৰ খুটীমৰুৰে মহা অলোকৰেৰে শাকৰসেৰেৰে কামৰেৰে উৰুৰী বিদ্যা তেওঁৰ জীৱনশৈলী বিদ্যা নৈৰিষ্কাৰ ৰহীৰ কীৰ-কীৰিৰে বাৰু নিজে।

ক্রমাগত শতাব্দীসকল হৈছে অসংখ্য পুৰুষসকলৰ খেৰপুৰী। অইন ন্যায়, কৰ্মী বা
 তথা শুক্ল শেখ হোৱাৰ পৰিৱৰ্ত্তে বঢ়িছিলিহে। তৰুৰ সৈফতসকলৰ সংগত
 শতাব্দীসকলৰে সলায় সমাজ পাত্তি কৃষ্ণ নাম কীৰ্ত্তন কৰে আৰু সকলোৰে হকিমাৰ
 অমৃত পান কৰি মহানন্দ লভে। সেয়েহে অইয়ে লগত লিখটীয়ে পৰিপূৰ্ণ
 পুৰী যবন্ধন সকলো দায় নাথিত মূৰ পাত্তি লৈ শুক্লজাত সাহিত্য-সাধনা,
 বৰ্ণ-বৰ্ণ আৰু সমাজ সংস্কাৰ কাৰ্যত তৰী হ'বলৈ সময় উলিয়াই দিছিল।

শুক্লজাত যবন্ধন নিচী সেশ-বিশেষ, বিভিন্ন অঞ্চলৰ শ শ শিবা
 সেশৰ সমাগম হৈছিল আৰু সাহিত্য, গীত, বাস, মুখকলা, নট-কাণ্ড,
 উল্লাস, বৰ্ণালোচনা আদি নাম সাধনা আৰু অনুশীলন অনুষ্ঠিত হৈছিল।
 অয়ে যবৰ দায়-দায়িত্বক ছেড়া নৰি এই সকলো অসহী, অতিথি, শিবা-
 সেশৰ সেৱা, যত্ন কৰি অসহীয়া সমাজ-বন্ধনৰ কেটি সুলু কৰাত শুক্লজাত
 সহায় কৰিছিল।

শুক্লজাত যবন্ধনেই অছিল আচলতে এক মহা অনুষ্ঠান আৰু
 পুৰিষ্ঠাল। বিভিন্ন সময়ত শুক্লজাতই বিভিন্ন পুৰি ঠানা কৰি যবতেই সগ্ৰেই
 কৰি কৰিছিল। অই খেৰপুৰীয়েই পুৰিষ্ঠালী যবপ অছিল। নিজে নাথিত
 সেৱাৰ উপনিষত তেওঁ নতি-বোৱাৰী কামিনী-আইকে যেতিয়াই অৱশ্যত
 যেতিয়াই একোখন পুৰি শুক্লজাত হাতত কুলি শিৰ পৰ্য্যকৈ সাধু হৈ পৰিষ্ঠাল
 বিশেষ শিবা কৰেই অইখনাৰীৰ কৰ্মতৎপৰতা পৰিচায়ক।

১৫২-২ শতাব্দী শতাব্দীসকলৰ একেশ বহু বহু সেৱাৰ পুৰিষ্ঠাল হ'বলৈ
 তেওঁ বৰ্ণীয়া কন্যা সূৰ্যবতীৰ লগত মহাপয়োজনে যব-সাসেৰ পাত্তি দিয়ে।
 বিদ্যৰ তিনিঘলৰ পাছত তেওঁৰ মনু নামৰ এটি কন্যা সন্তানৰ লিত হয়। কিন্তু
 কৃষ্ণ বিষ্ণু মনুৰ ন হ'ব পাছত তেওঁৰ পত্নী সূৰ্যবতীৰ লবলোকগামী হয়।

পত্নীৰ বিয়োগত সাসেৰ প্ৰতি শতাব্দীসকলৰ উপাসীল হৈ পৰে আৰু
 তেওঁৰ মনত খীৰ্য্যহাৰৰ জপুৰি জাগ্ৰত হয়। ন বহু বহুসত বান্ধকৈ কাৰ্য্যৰ
 পুত্ৰ হ'বলৈ লগত মনুৰ সাসেৰ পাত্তি সি সাসেৰিক তৎপৰতাৰ লগ মূৰ্ত্ত হৈ
 আৰু তীৰ্থলৈ যোৱাৰ যো-আ কৰে।

সেই উপদেশে কীৰ্ত্তক জীৱনচক্ৰক যব কৰী সেৱাৰ আৰ পট্টেই
 যব আৰু জাগ্ৰত পুৰুষক পুৰিষ্ঠালক নাথিত সলি পুৰিষ্ঠালক খেৰপুৰী জমুখো
 মনোজন্ত সেৱা সংস্কাৰ কৰি লিত-মাতৃ আৰু ভাৰ্য্যে অছি লৈ প্ৰথমতঃ

The Quest

বাবে তীৰ্থলৈ যাত্ৰা কৰে। অহি খেৰসুতীয়ে শাকৰসেৱক বিবাহত পৰি নিতন কামিলে তেওঁক বাপুৰ সৰ্বটো ধৰি বীৰশিলাৰ বাবে অঁতৰি নাথকিলতলৈ নিবেশন কৰিলে। এইবাবে অহায়ে শাকৰসেৱক সুৰত অহায়ে শাকৰসেৱক গৰাকী মানুহ নহে। তেওঁৰ লাহে লাহে বৃদ্ধ হৈ অহাত অস্তিম সময়ত তেনেদৰেই তেওঁৰ মৰমৰ বাপুৰ মূৰ লৰা তেওঁকটোকে বিলাত ল'ব লগিৰ বুলি জনত শক্তা কৰিয়েই তীৰ্থভ্ৰমণৰ পৰা সোমলহালে প্ৰত্যাগৰ্ণ কৰিবৰ বাবে নিৰ্দেশ দিয়ে তেওঁক তীৰ্থভ্ৰমণত সুনীৰ্থ বান কৰে তাল কটাই ঘূৰি অহাত অকোপৰ সুৰত কৰ, 'অতিশয় বাপু তুমি কিম্বা নহিলা।' এইয়া আছিল শাকৰসেৱকৰ ওচৰত তেওঁৰ মাতৃৰ মৰমৰ বাৰী।

সুনীৰ্থ হুই কাল ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰি শাকৰসেৱক ঘৰলৈ ঘূৰি অহাত বীৰৰ সকলো লোক অতি অনামিত হ'ল। বামলন্দ বিজয় গুৰু চকিত হতে, প্ৰথমৰূপ তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ পৰা উভটি অহাৰ পিছত ন গৰাকী মহিলাৰ গুৰুজনাই শব্দ মিছিল। তাৰ ভিতৰত কুটীমাক খেৰসুতীয়েই প্ৰথমে নাতিনীয়েকৰ পৰা নামধৰিত শব্দ লৈ শাকৰসেৱকৰ অসমত অতিৰ্যম প্ৰয়োগ কৰিছিলে ধৰ্ম বীক্ষা লিহাৰ খটি মুকলি কৰি মিছিল। এই কথ্যৰ বৰ্ণনা শুক চৰিত্ৰত এনেদৰে আছে—

'প্ৰথমতে কুটী অইক নাম ধৰ্ম কহিলন্ত অৰিহাত লগি সৰ্বজন।'

'মতু পূজাতকৈ শ্ৰেষ্ঠ পূজা নাই। মতু তীৰ্থতকৈ শ্ৰেষ্ঠ পৰিহা তীৰ্থ নাই।'

অহিতাক খেৰসুতীয়ে শাকৰসেৱক মনৰ গৰীৰ কোণত মাতৃৰ স্তনেৰে পূজা কৰিছিল। সেয়েহে তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ পৰা ঘূৰি অহি মাজনিশা ঘৰ পাই আসবৰ অহিতাককহে প্ৰথমে শাকৰসেৱক মাতৃ লগাইছিল। মাতৃ কুটি, উৰাতু বাই লৰি আহোঁতে খটিত মুক্ত বাই ভক্তি বৃথ পালেও অনন্দ নাতিনীয়েকক সৰ্বটো ধৰিছিলহি — 'মোৰ বাপু' বুলি। বৃদ্ধ বয়সত শাকৰসেৱক ঘৰতে পাই হাততে ধৰ্ম কুটি পোৱাৰি পালে।

শাকৰসেৱক ঘৰ অহি পোৱাত তেওঁৰ বংশ পৰিয়াল, আৰ্হীয়া কুটুম্বেও মহেন্দৰ পালে। কিন্তু সৰ্বগৰী অহিতাক খেৰসুতীৰ জনত শাকৰসেৱকৰ কোনো পুত্ৰ সন্তান নাথকাত, শাকৰসেৱকেই শিখোমনি কুটুম্বেৰ ঘৰৰ বংশ জেলে হ'ব বুলি জনত ভাঙৰ শক্তা জগিছিল। কাৰণ বাশ গৌৰৱ, ঐতিহ্য বক্ষা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অহি খেৰসুতী অতি সচেতন আছিল। সেয়ে তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ পৰা অহাৰ

The Quest

শাস্ত্ৰ চেষ্টা চাই এদিন সংসাৰ বিহীনী শংকৰসেৱক পুনৰ সংসাৰ পাতিবলৈ অনুৰোধ কৰিছিল এনেদৰে — 'বাপু তুমি মোৰ বংশৰ ন্যস্তি। আগলৈ সন্ততি নাই। এটি কন্যা হও'। কিন্তু শুক্লজনাই আইৰ কথাত অসম্মতি প্ৰকাশ কৰে। নিজে নেহানি আয়ে বুধিৰে সন্ধিব কাহ কাটিবলৈ বংশৰ আৰ্থীয় স্বজনক মতাই আনি শংকৰসেৱক পুনৰ বিবাহ কৰাবলৈ হেঁচা দি গাঁহহু ধৰ্ম পালন কৰিবলৈ সক্ষম কৰায়। প্ৰথম সংসাৰ পতন ৩২ বছৰৰ মূৰত পুনৰ শুক্লজনাই যথা-ৰীতি মতে বামকুণ্ডল কন্যা কামিনীৰ লগত তৃতীয় বিবাহ সম্পন্ন হয়। বিয়াৰ কিছুদিনৰ পিছত অজিতক খেৰসুঁতীয়ে ইহলীলা সম্বৰণ কৰি পৰলোকলৈ গমন কৰিলে। দুটিমানকৰ প্ৰত্যক্ষি সম্পন্ন কৰি শংকৰসেৱে মাতৃহাৰাৰ দুখ নিবাৰণ কৰিবৰ বাবে ভক্ত বৈষ্ণৱৰ সগেত নামধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰি শাস্ত্ৰ প্ৰণয়নৰ কামত হন নিমগ্নিত কৰি সাক্ষী লাভ কৰে।